



Magyarok próbálnak rájönni a viking navigáció titkára

2013. április 12., péntek, 19:31 • **Utolsó frissítés:** 2013. április 12., péntek, 19:31

Szerző: MTI

Egy középkori iránytűlelet újraértelmezése révén a viking navigáció új alternatívájával rukkoltak elő magyar kutatók, akik szerint a különleges korong nem arra adott választ egykor a hajósoknak, hogy merre kell menni, hanem hogy épp hol vannak a tengeren - derült ki a Proceedings of the Royal Society A című folyóiratban közölt tanulmányból.

1948-ban titokzatos fatárgyra bukkantak a régészek egy bencés monostor romjai alatt a grönlandi Uunartoqnál, amelyet skandináv farmerek laktak a 10. században. A majdnem félkör alakú lelet közepén lyuk található, külső szélén cikcakkos bevésés fut végig és számos vonalka látható a lemez belső részén is.

A szkeptikusok egy része egyszerű dekorációként tekintett a leletre, ám a kutatók többsége viking napiránytűként azonosította azt. "Ez egy jól működő elmélet, amelyet a gyakorlatban is leteszteltek: újkori napiránytűket készítettek, amelyek teljesen jól működtek" - mondta el az MTI-nek pénteken a tanulmány társ-szerzője, Bernáth Balázs, az ELTE Biológiai Fizika Tanszék Környezetoptikai Laboratóriumának munkatársa.

Mint hozzátette: a magyar szakemberek azonban most újraértelmezték ezt az iránytűt. "Úgy érdemes ezt elképzelni, mint egy kirakós játékot, amely nagyon hiányos. Ennek a korongnak több mint a fele hiányzik, így az, hogy az ember miként rakja össze, nagyon meghatározza, hogy milyen eredményt fog kapni" - húzta alá a szakember.

A vikingek kapcsán gyakran felmerül egy napkő nevű navigációs eszköz, amely a legendák szerint borult időben is meg tudta mondani, hogy hol van a Nap. Ezen legenda egyik értelmezése szerint ez egy kettőtörő kristály, amellyel égbolt-polarizációs méréseket végeztek a vikingek - magyarázta Bernáth Balázs. Hozzátette: a Környezetoptikai Laboratóriumnak pedig a polarizációlátás, állati tájékozódás az egyik profilja, ezért volt érdekes a kutatók számára a téma.

"Azt akartuk kideríteni, hogy egy ilyen napkő hogyan használható egy olyan lelettel, mint amelyet Grönlandon találtak. Az eredeti elképzelés szerint ez a hét centiméteres korong egy napiránytű, amellyel a hajós a tengeren meg tudta mondani, hogy merre van észak és nyugat: tehát a műszer arra a kérdésre válaszolt, hogy merre kell menni" - magyarázta. A magyar csapat azonban másképpen "forgatta, olvasta" a korongot, míg olyan műszert kapott, amely azt mondja meg a hajósnak, hogy éppen hol van a tengeren.

A kutatócsoport szerint pontban délben, amikor a Nap a legmagasabban áll az égen, az iránytű közepén lévő napóra által vetett árnyék hosszának leolvasásával a hajósok meg tudták határozni a pontos földrajzi szélességet. Ez azért volt fontos, mert a középkori hajósok általában egy bizonyos földrajzi szélesség mentén hajóztak végig és az óceáni áramlatok, szelek és hullámok könnyen eltéríthették őket - olvasható a LiveScience tudományos hírportálon.

Ajánlom

8 személy ajánlja ezt.